

Minister Klimatu i Środowiska

DPN-WZE.050.4.2024.JM
3317288.13091439.10572307
Warszawa, 20-08-2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację Pana Posła Wojciechy Szaramy K10INT4147 w sprawie wdrożenia dyrektywy ETS, uprzejmie przekazuję następujące informacje.

Prace nad przepisami wdrażającymi system ETS 2 w Polsce

W maju 2023 r. została przyjęta nowelizacja dyrektywy 2003/87/WE¹ (zwana dalej: dyrektywą 2023/959) która rozszerzyła zakres działania funkcjonowania systemu EU ETS. Jednym z jej ważniejszych elementów było ustanowienie równoległego systemu handlu uprawnieniami do emisji (dalej: ETS2), który ma objąć emisję ze spalania paliw w sektorze transportu drogowego, sektorze budynków oraz w tzw. sektorach dodatkowych poza systemem EU ETS, w których wykorzystuje się paliwa kopalne do celów wytwarzania energii (np. elektrociepłownie poniżej 20 MW). W praktyce nowy system opłatami obejmie paliwa używane w transporcie drogowym i ogrzewaniu budynków (wszystkie budynki publiczne i prywatne - mieszkalne, usługowe, handlowe i przemysłowe poniżej dotychczasowego progu włączenia do EU ETS).

System ETS2 jest częścią pakietu Fit for 55, którego główne elementy (w tym właśnie dyrektywa wprowadzająca ETS2) zostały przyjęte w pierwszej połowie 2023 r. przez rząd Prawa i Sprawiedliwości. Obecny rząd musi wdrożyć obowiązujące prawo UE, ponieważ transpozycja dyrektywy jest obowiązkiem państwa członkowskiego, a jej brak jest zagrożony nałożeniem kar finansowych. Termin transpozycji przepisów dotyczących ETS2 upłynął w dniu 30 czerwca 2024 r. W lipcu br. Komisja Europejska przekazała zarzuty formalne w związku z brakiem transpozycji dyrektywy 2023/959, wzywając Polskę do przedstawienia wyjaśnień.

Aktualnie w Ministerstwie Klimatu i Środowiska trwają prace nad implementacją systemu ETS2 do prawodawstwa krajowego oraz opracowaniem szczegółowych rozwiązań związanych z różną specyfiką surowców. Konieczne będzie rozdzielenie systemowe pod względem rodzaju paliwa na odrębne części: paliwa gazowe, ciekłe oraz stałe, a także określenie jakie dokładnie podmioty będą objęte obowiązkami związanymi z systemem takimi jak: uzyskanie zezwolenia na emisję gazów cieplarnianych, otwarcie rachunku

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/959 z dnia 10 maja 2023 r. zmieniająca dyrektywę 2003/87/WE ustanawiającą system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych w Unii oraz decyzję (UE) 2015/1814 w sprawie ustanowienia i funkcjonowania rezerwy stabilności rynkowej dla unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych

posiadania w rejestrze Unii, monitorowanie emisji, raportowanie wielkości emisji, zakup uprawnień w liczbie umożliwiającej dokonanie rozliczenia wielkości emisji w rejestrze Unii czy rozliczanie wielkości emisji.

Przedłużające się prace nad implementacją są spowodowane skomplikowanym charakterem wprowadzanych zmian oraz szeregiem kompleksowych regulacji dotyczących wielu sektorów. Dotychczas 26 z 27 państw członkowskich nie zgłosiły pełnej transpozycji do prawa krajowego przepisów dyrektywy 2023/959 dotyczących ETS2 w terminie. Również wobec tych państw Komisja Europejska wszczęła procedurę naruszenia prawa UE, która jest na początkowym etapie, a państwa proszone są o złożenie wyjaśnień dotyczących postępu we wdrażaniu.

Odejście od systemu ETS2 lub jakiegokolwiek zmiany w jego funkcjonowaniu wymagają zmiany prawa europejskiego. Ministerstwo Klimatu i Środowiska w rozmowach z innymi państwami członkowskimi i Komisją Europejską podnosi temat kosztów społecznych ETS2 i konieczności modyfikacji systemu. Działania nakierowane na modyfikację tego nowego, uzgodnionego podczas rządów PiS systemu handlu emisjami będą kontynuowane.

Ekspertyzy dot. wzrostu cen paliw

Obliczenie wpływu ETS2 na cenę konkretnego paliwa wymaga uwzględnienia jego emisyjności w przeliczeniu na jednostkę paliwa oraz oszacowania ceny uprawnień na emisję 1 tony dwutlenku węgla. Według roboczych analiz, przeprowadzonych przez Centrum Analiz Klimatyczno-Energetycznych / Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami wzrost kosztów paliw, przy maksymalnej zakładanej cenie uprawnień 45 euro na emisję 1 tony dwutlenku węgla, szacować się będzie następująco:

- węgiel kamienny około 450 zł/t.
- benzyny i ropy naftowej o około 50 gr/litr,
- gaz ziemny o 40 gr/m³,
- LPG o 30 gr/litr

Dodatkowe informacje dot. przyjętej metodologii dostępne są w raporcie *VII EW 2050 Exploring synergies between the EU ETS and other EU climate policy measures – carbon removal, hydrogen, and sectoral transport policy*² autorstwa Centrum Analiz Klimatyczno-Energetycznych / Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami

Mechanizmy osłonowe

Oprócz wyłączeń niektórych podmiotów z systemu, w prawie UE przewiduje się także mechanizmy przeciwdziałania wzrostom kosztów społecznych. Są to:

Społeczny Fundusz Klimatyczny - w ramach tego funduszu Państwa członkowskie otrzymają środki na wsparcie obywateli najbardziej dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem energetycznym lub ubóstwem w zakresie mobilności. Środki z funduszu miałyby obniżyć koszty ponoszone przez osoby najbardziej narażone na wzrost cen paliw kopalnych, poprzez programy socjalne oraz dofinansowanie inwestycji służących zmniejszeniu ich zależności od paliw kopalnych w perspektywie średnio- i długoterminowej. Polska ma zostać największym beneficjentem nowego funduszu, przypada na nią 17,6% całego budżetu, co stanowić będzie około 11,4 mld euro;

²https://climatecake.ios.edu.pl/wp-content/uploads/2024/04/LIFE_VII EW_EUETS_Exploring-synergies.pdf

Społeczny Fundusz Klimatyczny jest częścią pakietu legislacyjnego³ Fit for 55. W realizację funduszu zaangażowane będą także inne resorty poza Ministerstwem Klimatu i środowiska, takie jak: Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Ministerstwo Rozwoju i Technologii, Ministerstwo Infrastruktury czy Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Mechanizm stabilizowania cen - aby nie powodować nadmiernych kosztów w fazie początkowej funkcjonowania systemu uwzględniono dodatkowy mechanizm stabilizowania cen, który ma utrzymać cenę uprawnień do emisji na poziomie nie wyższym niż 45 euro;

Opcjonalne odroczenie uruchomienia ETS2 do 2028 r. - w razie występowania w pierwszej połowie 2026 r. bardzo wysokich cen na rynku gazu lub ropy, po spełnieniu określonych warunków, uruchomienie ETS2 zostanie odroczone do 2028 r.

Już dziś Polska dysponuje szerokim wachlarzem narzędzi, w tym programów wsparcia, które w ostatnich latach skutecznie przyczyniały się do zwiększenia efektywności energetycznej gospodarstw domowych, wymagają one jednak dostosowania do zmieniającego się otoczenia regulacyjnego w ramach polityki klimatycznej UE, w tym przede wszystkim znaczącego zwiększenia finansowania oraz przyspieszenia ich wydatkowania.

Programy dotacyjne, w tym Program Priorytetowy Czyste Powietrze, Ciepłe Mieszkanie, Mój Prąd wspierają wymianę nieefektywnych źródeł ciepła oraz termomodernizację budynków. W przypadku prowadzenia kompleksowej termomodernizacji lub instalacji pomp ciepła wprowadzono obowiązek wykonania audytu budynku, który pozwoli na najskuteczniejszy wybór właściwego rozwiązania dla danej inwestycji.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Krzysztof Bolesta
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości: Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/955 z dnia 10 maja 2023 r. w sprawie ustanowienia Społecznego Funduszu Klimatycznego i zmieniające Rozporządzenie (UE) 2021/1060 z dnia 10 maja 2023 r.